

ماجرای محکومیت جمهوری اسلامی

و توقیف ساختمان سفارت ایران

در کانادا

امیر فیض - حقوقدان

حدود ده روز قبل خبرگزاریها از توقیف ساختمان سفارت ایران در کشور کانادا در رابطه با حکم یکی از دادگاه های ایالتی آمریکا بمبلغ ۱۳ میلیون دلار بابت خسارت مورد مطالبه یک خانواده یهودی که مدعی قتل فرزندشان بوسیله سازمان حماس میباشند، خبر دادند.

موضوع شکایت مزبور بوسیله جاوید ایران بطور مشروح انتشار یافت و نسخه ای هم برای اینجانب فکس شد ولی بمناسبت تحریرات مفصل و نقد شورای ملی و فراخوان ۹۱ متاسفانه در جریان اقدام قرار نگرفت و منتظر اولین فرصتی بود که این موضوع مهم در معرض بحث و نقد قرار گیرد.

بنابراین ، تحریر حاضر در مسیر زیر شکل میگیرد:

اول ادعا و صدور حکم و اجرای آن

هر کس بهر عنوان چه باطل و یا درست حق دارد به دادگاه مراجعه و مطالبه حق ادعائی را بنماید و رویه دادگاه های حقوقی هم چنین است که بعد از اخطار به طرف ورعایت تشریفاتی که قانون مقرر کرده حکم صادر میکند. اگر خوانده در دعوا حضور داشته باشد حکم حضوری است و اگر حضور نداشته باشد غیابی است.

دادگاه حقوقی هیچ وظیفه ای ندارد که به صحت و یا عدم صحت ادعای خواهان رسیدگی کند این تکلیف وقتی برای دادگاه ایجاد میشود که خوانده دعوا در مقام دفاع برآید.

در ادعای خواهان های یهودی پرونده به خواسته ۱۳ میلیون گرامات، جمهوری اسلامی به دعوا اعتنائی نکرده و حکم صادره غیابی است و چون در مدت مقرر و خواهی نشده به مرحله اجراء آمده است.

نمونه مشابه، توقیف آثار تاریخی امانتی ایران، در دانشگاه شیکاگو بود که بعلت عدم حضور جمهوری اسلامی در دادگاه حکم بنفع خواهان ها صادر شد و حکم مزبور مورد اعتراض علیاحضرت فرح پهلوی و نیز واخوهی جمهوری اسلامی قرار گرفت و در دادگاه تجدید نظر حکم دادگاه بدوی باطل و از آثار تاریخی ایران رفع بازداشت شد.

(علاقمندان به توضیح بیشتری در مورد توقیف آثار تاریخی ایران میتوانند به تحریر دیوان بلخ در سایت ۱۴۰۰ سال - امیر فیض رجوع فرمایند)^۱

برخی افراد به توجه اتهام و یا ادعای حقوقی دیگران چندان اعتنائی نمیکنند و حتی پاره کردن اخطار و اظهاریه و امثال آنها را علامت قدرتمندی و بی اعتنائی خودشان میدانند ولی این برداشتهای شخصی تاثیری در جریان افتادن دعوا ندارد.

احکام حقوقی وقتی صادر شد اجرای آن مختص به حوزه قضائی دادگاه صادرکننده حکم و یا حتی منحصر و محدود به کشور صادرکننده حکم نمیشود، هر کجا که مالی از محکوم علیه یافت شود چه در کشور محل اقامت محکوم علیه و یا

کشور دیگری، اجرای حکم بر آن مستولی میشود بنابراین حکم دادگاه آمریکا و یاهر کشوری در کشوردیگری پس از طی مراحل که آئین دادرسی آن کشور پیش بینی کرده قابل اجرا خواهد بود.

البته تشریفات قانونی کشورها نسبت به اجرای احکام دادگاههای کشورهای دیگر متفاوت است تا آنجا که از قوانین ایران پادشاهی بیاد دارم کیفیت اجرای احکام دادگاههای کشورهای خارج در ایران به این توضیح خلاصه میشود:

اول آنکه حکم باید قطعی باشد یعنی تمام مراحل آن کاملاً طی گردیده باشد و دوم اینکه حکم به وزارت خارجه کشور مجری حکم، ارسال میگردد (از طریق وزارت خارجه کشور محل صدور حکم).

وزارت خارجه کشور مجری حکم، درخواست و ضمانت آنرا به دایره حقوقی وزارت خانه ارسال میدارد تا اداره حقوقی تصدیق کند که تمام مراحل لازم برای انتقال امر اجرای حکم به اجرا درآمده است، و همچنین تائید نماید که با قوانین و عهدنامه های بین المللی اجرای حکم منافاتی ندارد (این قسمت را بخاطر داشته باشیم تا در قسمت پائین استفاده از آن راحت تر باشد).

اجرای حکم نسبت به ساختمان سفارت ایران در کانادا

روابط کشورها از ایام بسیار قدیم بر پایه احترام و رعایت تشریفات خاصی پایه گذاری شده است. این روال قدیمی که مورد عمل اتفاق کشورها قرار گرفته بود در سال ۱۹۶۱ بصورت عهدنامه بین المللی درآمد که معروف به کنوانسیون ژنو در مورد روابط دیپلماتیک کشورهاست. در کنوانسیون مزبور سعی شده تا تمام مراتبی که متوجه روابط دیپلماتیکی بین کشورهاست از قبیل مصونیت شخصی مامورین سیاسی و معافیت از مالیات و مصونیت از بازرسی محموله ها و غیره پیاده شود که مشروح آن در کتاب های حقوق بین الملل از جمله حقوق بین الملل آقای دکتر متین دفتری درج است.

اما در مورد اماکن دیپلماتیک و محل ماموریت که سفارتخانه کشور میهمان است کنوانسیون ژنو صراحتی دارد که مورد استفاده و استناد این تحریر میباشد.

مصونیت محل ماموریت دیپلماتیک کشورها سابقه ای بسیار قدیمی و همزمان با ایجاد روابط سیاسی بین کشورها و احترام به نمایندگان اعزامی دولتها به وجود آمد و بعد ها بوسیله یک حقوقدان هلندی بعنوان اصل تعلق سرزمین محل ماموریت به کشور میهمان درآمد، که البته حقوق بین الملل امروزی در آن اصل تجدید نظرهای درجهت محدود ساختن آن کرده است.

در ماده ۲۱ کنوانسیون ژنو، کشور پذیرنده، موظف شده همه تدابیر را بکاربرد که مکان های ماموریت دیپلماتیک اولا مورد تجاوز و خسارت قرار نگیرد و ثانياً اماکن مزبور و اسباب در آن و همچنین خودروهای متعلق به ماموریت **مصون از**

تفتیش - مصادره - توقیف و یا اقدامات اجرائی خواهد بود. (حقوق بین الملل دکتر متین دفتری)

درسالی که سفارت آمریکا بتصرف جمهوری اسلامی درآمد آمریکا به دادگاه لاهه شکایت کرد جمهوری اسلامی مدعی دخالت آمریکا در امور ایران و فعالیت های جاسوسی شد مهذا دادگاه لاهه رای داد که اختلاف بین کشورها و یامسائل ملی و مذهبی و امثال آنها سالب مصونیت سفارت آمریکا در ایران نمیشود.

بنابراین روشن است که حکم دادگاه ایالتی آمریکا و یا حتی حکم دادگاه های کانادا نمیتواند نسبت به ساختمان وزمین سفارت ایران قابل اجرا باشد و مسئله مزبور برای اداره حقوقی وزارت امور خارجه کانادا امری پنهان نیست و الویت رعایت آن نسبت به درخواست اجرای حکم دادگاه حقوقی کشوردیگری کاملاً مشهود است.

این نکته نیراضافه کردنی است که قطع رابطه سیاسی بین کشورها و حتی حالت جنگ هم سبب قطع و سلب مصونیت سفارت خانه و اموال مکان های ماموریت دیپلماتیک نمیگردد.

اینجاست که ممکن است سیاست خارجی کشور مورد درخواست با دخالت ناموجه خود، اجرای کنوانسیون ژنو یعنی حق مصونیت ساختمان سفارت کشور میهمان را نادیده گرفته و دستور اجرای حکم دادگاه را بدهد که بنظر میرسد وزارت خارجه کانادا چنین کرده است.

استثنا و تبعیض

در کمال تاسف، تبعیض و استثنای بسیار بزرگ ورننده ای در جریان اجرای عهد نامه های بین المللی وجود دارد که اخلاق و حیثیت انسانی آنها مدعی تمدن و بشریت را ننگین ولکه دار ساخته است و آن تعلق استثنا به کشور اسرائیل و بالطبع اتباع یهودی آن کشور است، همین استثناست که سبب میشود تا کانادا، علیرغم آگاهی کامل به کنوانسیون ژنو و موقعیت محترمی که در رعایت موازین حقوق بین المللی دارد محل سفارت ایران را توقیف کند.

محدوده این استثناء و تبعیض آنجا معلوم میشود که اسرائیل حاضر نگردد حتی یک عذرخواهی از کشتار سرنشینان کشتی ترکیه که به قصد کمک به غزه بوسیله اسرائیل از بین رفتند بنماید تا چه رسد که بنابر درخواست ترکیه خسارت هم بدهد.

همین استثنا است که هواپیماهای بمب افکن اسرائیل در همین ماه جاری به سودان حمله کردند و صدای مراجع بین المللی اصلا در نیامد.^۲

حاشیه - انگیزه این حمله سونداژ جوجهانی و واکنش کشورها در احتمال حمله هوایی اسرائیل به ایران است، زیرا سونداژ قوه دفاعی ایران کاملا شده است ولی واکنش جهانی نیاز به سونداژ داشت (پایان)

همین استثنا و تبعیض است که از سال ۱۹۴۸ که اسرائیل اعلام موجودیت کرد تا کنون بیش از ۱۰۰ قطعه سازمان ملل متحد و شورای امنیت بابتی اعتنایی اسرائیل مواجه شده است. (کتاب ۶۰ سال اشغالگری)

همین استثنا و تبعیض است که اسرائیل تاکنون از امضای عهد نامه ژانوس بین المللی اتمی خودداری کرده و مدعی همه کشورها در کنترل انرژی اتمی هم هست.

همین استثنای عجیب است که در سال ۱۹۷۵ سازمان ملل متحد در قطعنامه شماره ۳۳۷۹ برای ۷۵ موافق و ۳۵ مخالف و ۳۲ ممتنع صیہونیسیم راشکلی از نژاد پرستی و تبعیض معرفی کرده بود و در سال ۱۹۹۱ همان مجمع عمومی سازمان ملل در قطعنامه شماره ۸۶/۴۶ با ۱۱۲ رای موافق و ۳۲ رای مخالف و ۱۳ رای ممتنع اعلام کرد که قطعنامه شماره ۳۳۷۹ را لغو میکند. عملی کاملا در عمر سازمان ملل متحد بیسابقه.

همین استثنای عجیب است که دولت ژاپن در سالهای ۱۹۱۰ تا ۱۹۴۵ هشت میلیون و ۴۰۰ هزار کره ای را طی ۳۵ سال اسیر و به اردوگاههای کار اجباری برد و در این جریان ۱۰۰،۰۰۰ نفر بر اثر این جنایت جان باختند و همانطور که میدانید صدای این موضوع در جامعه جهانی انعکاسی نداشت و ندارد ولی مسئله هالوکاست در حدی توجه سازمان ملل را جلب کرد که هر کس درباره اش سخنی بگوید مجازات خواهد شد زیرا در فاجعه کره معدومین اسرائیلی نبودند.

اسرائیل در یک نوع مدار خاص استثناء، چرخش مدام دارد و آمریکا در مدار وسیع مداخله در امور کشورهای بیبانه های گوناگون که از مصادیق بارز عبور از منشور سازمان ملل و عهد نامه های بین المللی است.

اشرف مخلوقات و اشرف کشورها

میگویند انسان اشرف مخلوقات است ولی در جهان امروزی یهودی بودن اشرف مخلوقات و اسرائیل اشرف کشورها و آمریکا آقا و ارباب همه کشورهاست، عجب جهان، مشحون از برابری کشورها و ملتهاست!

^۲ - همین استثنا آن هنگام که به عراق و به سوریه حمله کرد و راکتور های آنها را منهدم کرد دیده شد و کسی در جامعه بین المللی اعتراضی نداشت. امروز هم نخست وزیر کشور اسرائیل مرتبا در تریبون سازمان ملل خط و نشان حمله می کشد و کسی معترض نیست. ح-ک